DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE PRÆROGATIVA REMEDIORVM PHARMACEVTICORVM IN AFFECTIBVS OCVLORVM,

QVAM
GRATIOSO MEDICORVM ORDINE
IN PERANTIQVA HIERANA
SVB PRÆSIDIO

DN. D. HIERONYMI LVDOLF,
CHYMIÆ ET MATHES. PROF. PVBL. FACVLT. PHIL. ET MED. ASSESS. ORD. ET CIVIT. ERFORD. PHYSICI,

PATRONI, FAVTORIS ET PRÆCEPTORIS SVI MAXIME DEVENERANDI

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN ARTE SALVTARI PRIVILEGIIS ATQVE IMMVNITATIBVS
MORE RITVQVE MAJORVM SOLENNITER ADIPISCENDIS,
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS

JOAN. FRANCISCVS CHRISTIANVS FINCK,
ATTENDORIENSIS EX DVCATV VVESTPHALIÆ.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS
HOR. CONSVET.
DIE XXII. SEPTEMBRIS, MDCCL.

ERFORDIÆ, typis Joh. Chriſtoph. Heringii, Acad. Typogr.

REVERENDISSIMIS,
EXCELLENTISSIMIS,
PERILLVSTRIBVS ET GENEROSIS,
NEC NON
PRÆNOBILIBVS, NOBILIBVS, CLARISSIMIS, DOCTISSIMIS, CONSVLTISSIMISQVE

DOMINIS, DOMINIS

DVCATVS WESTPHALIÆ STATIBVS,

PATRONIS SVIS AC DOMINIS
DOMINIS PERQVAM GRATIOSIS.

REVERENDISSIMI,
EXCELLENTISSIMI,
PERILLVSTRES ET GENEROSI,
NEC NON
PRÆNOBILES, NOBILES, CLARISSIMI,
DOCTISSIMI, CONSVLTISSIMI

DOMINI STATVS DOMINI,

PERQAM GRATIOSI AC HONORATISSIMI.

um de variis iisque innumeris oculorum affectibus *elucubrationes has meas propugnaturus in arenam non Martis ſed artis deſcendo clypeum aliò quærere non potui, nec volui, quam* VOS INCLYTI DVCATVS WESTPHALIÆ PROCERES, *dum unus* VOBIS *communis eſt* oculus, *quo ſapientiâ coadunatâ pro ſalute publica vigilatis,*

gilatis, huc Vestra collimat sollicitudo, huc vertuntur consilia, huc impenduntur tot tempora, & ubi soles non suppetunt in adjuvamen vocantur & noctes, ut conserventur singuli pro conservatione universi; Non prolixa mihi proinde reddenda est ratio quo ductus motivo palladium pro pallade medica apud VOS REVERENDISSIMI, EXCELLENTISSIMI, GRATIOSI *ac* HONORATISSIMI DOMINI *sollicitem, dum quodquod & Voti mei & laboris implementum à gratia* VESTRA *dependet, quam dum devotissimè pariter ac submississimè exambio, ambitùs me Reum non facio, dum studia mea non minùs ac memetipsum pro publico Patriæ bono totum quantum devoveo. Tenuia quidem sunt, quæ honori* VESTRO *in anathéma suffigo,* oculis *tamen* VESTRIS *quæ* oculorum *dicunt* affectus *intueri benignè ne dedignemini, tenuia quidem, atque ideo* NOMINVM VESTRORVM *splendore unicè & quàm maximè condecoranda, ubi verò dignum* VESTRIS NOMINIBVS *non inveneritis disputationis iconismum, novi Vos solis induisse genium, qui lucere nequit quin summa & ima colles & valles compari vivificet lumine, atque inde si gratiosè susceperitis elucubrationis meæ hostimentum, exspecto gratiarum* VESTRARVM *luce irradiatum iri, quod (ùt æquum erat) in elucubrandis* oculorum affectibus *non luculenter dilucidatum.* VESTRIS *itaque dedicatum honoribus perenne Mnemosynon submississima*

 mente

mente offero, dico, consecro, & votum superaddo, ut Numen Divinum VOS *pro communi Patriæ bono ac ornamento per innumeras ac fortunatissimas annorum periodos sospites conservet ac incolumes; me autem* NOMINVM VESTRORVM *devotissimum cultorem unà cum exiguo ingenii fœtu mancipo & perenno*

REVERENDISSIMORVM,
EXCELLENTISSIMORVM,
PERILLVSTRIVM ET GENEROSORVM
NEC NON
PRÆNOBILIVM, NOBILIVM, CLARISSIMORVM DOCTISSIMORVM, CONSVLTISSIMORVMQVE

DOMINORVM DOMINORVM
DVCATVS WESTPHALIÆ
STATVVM
PROCERVM ET MOECENATVM
GRATIOSISSIMORVM

submissimus devotissimus

JOANNES FRANCISCVS CHRISTIANVS FINCK.

PROOEMIVM.

Celeberrimas totius Germaniæ urbes nonnullis hinc ab annis percurrere multos qui auxilium manuum operatione defectibus oculorum præſtare conantur, omnibus ac ſingulis ſatis ſuperque notum eſt. An iſtis, qui ejusmodi malis cruciantur ſecundum expectationem & votum ſatisfactum fuerit, optime experimur, ſi tales, qui auxilium anxie ab illis quæſiverunt, audimus, de crumena ad fundum emuncta conqueruntur, ac malum oculorum ad ſummum gradum auctum deplorant. Et neſcio qua conſcientia novarum rerum ſcriptores tantis ejusmodi operationes evehere laudibus & de exoptatiſſimo ſecuto effe-

ctu

ctu in omnibus fere oculorum defectibus per earum manuum operationem omnes certiores reddere audeant, cum tamen plurimi propria experientia maximo cum detrimento docti contrarium testantur. Non est intentio ea, dexteritatem multis in affectibus oculorum acquisitam & necessariam tanquam inutilem & noxiam perstringere, sed in iis malis, quæ nonnisi manuum applicatione tolluntur, anxie desideramus & laudibus evehimus ejusmodi exercitatissimos viros. Quod autem omnes oculorum morbos sola manuum dexteritate curare, & neglecta remediorum pharmacevticorum propinatione tollere valeant, est quod negamus. Optandum hinc ut isti, qui subditis imperant, nullos admittant, nisi, qui vel tota in medica arte experti, vel simul cum expertis medicis concurrant. Multi enim sunt oculorum morbi, qui citius ac securius internis adhibitis remediis cedunt, & ubi malum ad est, quod manuum operationem exposcit, remedia interna maximum præbent auxilium, quibus neglectis operatio, maxima licet diligentia peracta, magis noxia quam proficua est.

Officii

Officii itaque mei rationem melius explere me posse non puto, quam ut speciminis loco, quod mihi pro obtinendis summis in Arte salutari honoribus exhibere incumbit, prærogativam remediorum pharmacevticorum in oculorum affectibus, quam habent præ manuum operatione demonstrem. Optime autem hoc fieri potest, si primo fontem ac originem oculorum affectuum indicabo, dein remediorum pharmacevticorum in singulis oculorum morbis usum afferam, quæ ut omnia ex voto succedant D. T. O. T. M. supplex rogo.

§. I.

Excellentissimi sensus organon, oculum puto, innumeri vexant morbi, quos optime delineavit St. Ives, plerique autem oculorum morbi sunt symptomatici, qui aliter tolli nequeunt nisi causa & morbo tale malum fovente rite curatis, id quod vero a multis negligitur, inde non mirandum, quod plurimi ejusmodi affectibus laborantes solamine desiderato destituantur, remedia enim usitata specifica interna atque externa uti & chirurgica mali hujus non tangunt fontem, hinc licet optima ægrotos minimum in deplorando statu relinquunt, & si inconcinne adhibita majorem ipsis conciliant miseriam, & hoc ex nulla alia causa accidit, quam intacta origine. Originem tantis ocu-

lorum malis præbent, 1) ſanguis tam in quantitate aucta e. g. omnis generis plethora, tam in qualitate læſa, ſi eſt vel ſpiſſus vel acris 2) ſerum vel deficiens vel abundans, vel viſcidum vel acre 2) ſpiritus animales ſi vel abundant vel deficiunt, vel ſpiſſiores vel acriores evadunt 4) obſtructiones viſcerum his enim præſentibus omnis generis fluida præcipue M. S. & ſerum infinitis modis deteriorantur. 5) Solidæ oculorum partes ſi ſunt vel nimis debiles vel rigidæ vel ſpasmodicæ affectæ.

§. II.

Quod attinet ſanguinis quantitatem majorem, ab ea omnia extenduntur vaſa, præcipue autem quæ teneriora & minus reſiſtentia, qualia ſunt oculorum vaſa exinde multa ſequuntur mala e. g. ſi hoc fit in tunica albuginea oritur ophtalmia, ſi circa nervum opticum conprimuntur per expanſionem vaſorum ſanguiferorum vaſa nervea hinc oritur gutta ſerena. Sanguinis autem quantitas, ſi quoad totum adſit corpus, demitur per Venæſectionem, ſcarificationem, non autem in oculo inſtitutam, ubi majorem excitat affluxum, itemque hirudinum applicationem. Sanguinis quoad vaſa augmentum corrigitur per temperantia, qualia ſunt ſalia media præcipue nitrum depuratum & arcanum duplicatum.

§. III.

Sanguis ſpiſſior efficit vaſorum minutiſſimorum obſtructiones, quæ iterum quam facile in oculis fiunt, & ſimul tali ex ſanguine decentes in oculos non ſecernuntur humores, hinc oriuntur ſtaſes, inflammationes

&

& humorum opacationes. Corrigitur talis ſpiſſitudo per diluentia & blande reſolventia, & inter hæc palmam omnibus præripit Sal mirabile GLAUBERI & Cremor tartari

§. IV.

Acrimonia ſanguinis irritationem, conſtrictionem & obſtructionem in vaſis minimis exhibet, in oculis exinde proveniunt dolores, inflammationes, eroſiones ac exulcerationes, eaque eo graviora evadunt mala, ſi una ſpiſſus exiſtit ſanguis. Acrimoniam hanc temperant diluentia mucilaginoſa itemque ſulphurea & abſorbentia ut ſulphur lycopod. Rhab. orientale, lap. cancr., pulvis bezoard. WEDEL. Externe collyria ex mucilagine ſem. cidon. conveniunt, ſpiſſitudine ſanguinis ſimul præſente interponunrur remedia §. 2. laudata.

§. V.

Serum in corpore deficiens gignit ſubſidentiam minimorum vaſorum, quæ in oculis non ſolum majori copia ſed & inſigni adſunt ſubtilitate, hinc quoque hic maximi obſervantur effectus, perit nempe lubricus oculorum motus, ſtaſes oriuntur, ſolida & fluida, quæ pellucida eſſe debebant, fiunt opaca. Reſtituitur hoc ſerum deficiens per diluentia mucilaginoſa, immo & vinum Rhenanum & moſellanum, aquea enim copioſius aſſumta urinæ excretionem infiniter promovent, ita ut major quantitas fluidorum evacuetur quam aſſumatur. Vinum autem ſtatim intime cum M. S. miſcetur, quo fit, ut tanta copia iterum ex M. S. in renes ſecerni nequeat, uti & cuilibet notum eſt, quod in-

ter vini potum haud nimis urgeat urinæ excretio. Profunt & externa humectantia.

§. VI.

Serum abundans emollit vafa eaque ob refiftententiam imminutam extendit, unde repletio & extenfio vaforum oculi oritur major & inde fequitur hydrophtalmia. Abundantia talis feri corrigitur per motum & abftinentiam a nimio potu, infigniter autem fubtrahitur ferum per purgantia non autem draftica & refinofa, fed falina, e. g. per Sal mirabile, Epfonienfe, Creuzburgurgenfe, Sedlicenfe, Sal Seignette de Rochelle, & Rhababarum orientale cum cremore tartari mixtum. Errhina ex herba Nicotiana affumta optime quoque per nares ferum abundans evacuant. Externe juvant roborantia balfamica applicata e. g. balfamum vitæ rite paratum.

§. VII.

Serum vifcidum ftagnat in vafis lymphaticis & glandulis, in oculis itaque producit ftafes motum humorum lentiorem, & opacationem oculorum fluidorum, hinc vifus oritur debilitas, aliaque gignuntur mala, ut grando hordeolum &c. Fluidius iterum redditur per Salia temperantia & purgantia modo recenfita.

§. VIII.

Serum acre ibidem ftagnat in vaforum extremitremitatibus, folidaque erodit, hinc puftulæ in oculis oriuntur, humores ramentis & pure confperguntur, oriuntur excrefcentiæ, ut ungvis, pannum & pterigium, humor cryftallinus corrumpitur, fiftula lacrymalis originem inde habet. Corrigitur interne per diluentia muci-

mucilaginosa & sulphurea absorbentia, externe per collyria. Majora oriuntur oculorum mala, si serum simul acre & viscidum existit. Interponenda itaque blande resolventia & evacuantia. Vesicatoria fonticuli & setacea haud leve quoque præbent auxilium.

§. IX.

Spirituum animalium versus oculos nimius affluxus retinam adeo sensilem facit ut radios lucis absque dolore ferre nequeat, sanguinem quoque rarefacit, hinc oritur opthalmia dolens. Prosunt hic temperantia, blande inspissantia & absorbentia. Spirituum defectus sicut omnes sensus imminuit sic & visum. Hinc in febribus ardentibus maximæ prostrationis virium signum est visus imminutus vel plane deficiens, ita & post sanguinis largam missionem sæpissime evenit visus debilitas. Restituuntur autem spiritus animales per vinum generosum, balsamum vitæ, Sal volatile sylvii oleosum, aromata & Naphtam vitrioli.

§. X.

Quod spiritus animales tam spissiores quam acriores evadere possint exinde in dubium vocari possit, quod sint fluidum omnium subtilissimum & invisibile. Sicut autem per experientiam physicam scimus aerem, licet sit fluidum invisibile, tamen modo spissiorem modo subtiliorem existere, itaque quoque de spiritibus animalibus prædicari potest, quod sint quodammodo nimis spissi, & quoniam Salia volatilia licet sint invisibilia, subtilissima & acerrima sunt, spiritus quoque ejusmodi partibus salinis intermixti esse valent. Si sunt spissiores obstruunt retinam, si sunt acriores crispatu-

 ram

ram fibrillarum nervearum in retina inducunt, utrumque inducit guttam ſerenam. In ſpiſſitudine ſpirituum exoptatiſſimum remedium exhibet Naphta vitrioli: In acrimonia liquor cornu cervi ſuccinatus. Externe proſunt & veſicatoria.

§. XI.

Obſtructiones viſcerum uti infinita poſt ſe trahunt mala, ita & oculi inde multos patiuntur morbos. Humores enim omnis generis replentur cruditatibus quæ in vaſis oculorum ſtagnant, hinc pellucidæ partes opacantur, ſtaſes fiunt, hinc inflammationes, eroſiones ſuppurationes & excreſcentiæ oriuntur, & ſi lien obſtructione laborat oritur gutta ſerena, cataracta & glaucoma. Non mirandum itaque quod tam multi ſolatio fuerint in oculorum morbis deſtituti, mali enim hypochondriaci cura inconcinnis & admodum inſufficientibus remediis fuit ſuſcepta, eam ob cauſám refugium neceſſario ambabus ad manuum operationem ſumſerunt. Cui autem legitima mali hypochondriaci cura non ignota eſt, iſte centum ægrotis tali in morbo valetudinem reſtituet, priusquam unus manuum operationi ſeſe ſubmittere cogatur. Remedia autem in malo hypochondriaco congrua ſunt incidentia & aperientia, qualia ſunt pulveres ex rhabarbaro & cremore tartari, item ex Rhabarb. & arcano duplicato, anima Rhabarbari, mixtura ex arcano tartari, Eſſ. Centaur. minor. & Tinct. martis cidoniat. aa. ʒj. ſpiritus Sal. ammon. aniſ. g. xx. Elixir. proprietat. PARACELS. Elix. acidum DIPPELII, Tinctora Antimon. legitime parata, Naphtha vitrioli. Lenientia & purgantia ſunt

Salia

Salia e. g. mirabile, epſon. &c. item Rhabarb. cum antim. diaphor. & reſina gialappæ, decoctum prunorum dulcium cum foliis ſennæ. Quidam etiam vomitoria in uſum vocant, & nec quidem hoc ſine fructu. Venæſectiones conſuetæ non negligendæ. Potus vini moderatus ſuadendus.

§. XII.

Solidarum oculorum partium debilitas ob reſiſtentiam, quam præbent minorem, fluidorum copioſiorem verſus oculos motum accelerant. Rigiditas autem earundem partium, decentem affluxum neceſſariorum humorum non admittit. Ex utroque oriuntur ſtaſes, præcipue vero debita oculorum pro diverſitate objectorum tam ratione diſtantiæ, quam luminis gradu mutatio contingi nequit, hinc evenit Nyctalopia, Myopia, Presbytia. A ſpaſmodica ab oculorum muſculis conſtrictione oritur Strabismus, qui & a conſuetudine & educatione neglecta oritur.

§. XIII.

Sufficiant hæcce de præſtantia remediorum pharmacevticorum in oculorum affectibus adducta, clarius eorum virtutes patebunt, ſi ſpecialiſſimis in oculorum morbis eximius eorum uſus demonſtrabitur. Omnes autem oculorum morbos ſi in medium proferre vellem, limites ſpeciminis inauguralis non permitterent. Intentioni meæ ſatisfacturum me fore puto, ſi curam guttæ ſerenæ, cataractæ, glaucomatis, ſuffuſionis, ophtalmiæ, unguis, panni, ptherichii, nyctalopiæ, myopiæ, presbytiæ, ſtrabismi & fiſtulæ lacrymalis adducam.

§. XIV.

§. XIV.

Gutta ſerena eſt plenaria viſus abolitio dependens a retina obſtructa. In oculo nullum præternaturale obſervatur, nequidem minimo viſus gradu gaudent, diem a nocte diſcernere nequeunt. Dependet hæc retinæ obſtructio modo a radiis ſolaribus retinam deſtruentibus, modo a ſpiſſitudine vel acrimonia ſpirituum. Occaſionem præbent ſolis immediatus aſpectus, frigus in caput & præcipue nucham cadens, præcipue ſi hoc fiat poſt motum humorum quasvis per cauſas auctum, obſtructio viſcerum, paralyſis & apoplexia, uti & criſis in febribus acutis imperfecta, ſalivatio ſuppreſſa & ſcabiei retropulſio. Contingit utplurimum in utroque ſimul oculo, aliquando autem in uno tantum, ubi tamen plerumque ob conſenſum alterius oculi retinam etiam afficit.

§. XV.

Curam gutta ſerena admittit tantummodo per interna & hoc quoque aliter non niſi adhuc ſit recens. In inveterato enim malo vaſa hæc ſubtiliſſima plane ſunt coalita, ubi nullum proſtat remedium ut in ſtatuum priſtinum reduci poſſit. Recentiores quidem chirurgi manuum operatione auxilium afferre poſſe ſtatuunt, ubi nempe ſtylo argenteo tunicam albugineam in inferiore oculi parte horizontaliter fortiter ſtringunt, qua frictone ſpiritus in nervo optico & retina in motum excitare & vaſa hæc ſubtiliſſima iterum aperire ſimili modo conantur, ac in membris paralitice affectis per urticationem. Quæ manuum operatio quia nullam inducit noxam, una in auxilium trahi poteſt,

test, solummodo vero isti inhærendum non suadeo sed principaliter insistendum aperientibus blande resolventibus, M. S. depurantibus, & volatilibus spirituosis, quorum omnium remediorum usus ex asse patebit, si specialiter cura in tali affectu exoptatum ad finem peracta in medium proferam. Virgo viginti annorum agrediebatur febre biliosa, quia cruditates aderant, vomitorium optimo successu propinabatur, ægrota post meridiem se restitutam putans sese frigori exponebat, & statim gutta serena corripiebatur. Per accessum febris biliosæ rarefactio humorum spissitudo & acrimonia spirituum orta fuerat, quæ omnia vomitorium propinatum auxerat, simulque humores ad extremitates vasorum subtilissimas perduxerat, hinc frigore admisso insignis ejusmodi stasis oriebatur. Ad stasin hanc expediendam venæsectio in pede instituta, & in duobus brachiis vesicatoria fuerunt applicata, hora II. pomer. gutt. xxx. sequentis mixturæ propinabantur

℞. Tinctur. bez. Wedelii
Elix. Cephal. Wed.
Ess. pimp. aa. ʒj.
Spir. Sal. ammon. anis. g. xx.
M. F. M.

Hora Vta vespert. & hor. IX. matutina adhibitus fuit pulvis sequens ad scrupul. unum

℞. Rhabarb. orient.
Arcan. duplic.
Succin. alb. præpar. aa. ʒj.
Lumbr. terrestr. ppt. ℈j.
Ol. Cinnam. g. x.
Misce F. Pulv.

Quoniam genuinum cinnamomi oleum raro invenitur, medicus chymicus aquam cinnamomi per retortam ipſemet præparans loco hujus pulveris cochlear unum ſequentis potiunculæ exhibere poteſt

℞. Succin. alb. ppt. ʒj.
Lumbr. terreſtr.
Lap. bez. orient. aa. ℈j.
Aqu. Euphraſ.
Ceraſ. nigr. aa. ℥j.
Cinnam
Roſar. aa. ℥ß.
M. F. Pot.

Hora IX. verſpertina propinabantur gutt. xxx. mixturæ ſequentis

℞. Tinct. antim. opt.
Liqu. C. C. ſuccin. aa. ʒij.
balſ. de mech. g. iij.
M. F. M.

Hora 7. matutina guttæ x. Naphthæ vitrioli ſaccharo inſtillatæ in hauſtu decocti thee fuerunt ſumtæ. Loco potus ſequens decoctum in uſum vocatum fuit

℞. Rad. pimp.
bardan.
Chin.
Scorzon. aa. ℥j.
Hb. Euphraſ.
Chelidon.
beton.
hepat. nob. aa. mß.

Flor.

Flor. Euphraſ.
hepat. nob.
Scabioſ. aa. p. ij.
C. C. raſ. mj.
Hord. mund. mij.
Cinnam. acut.
Cubeb. aa. ℥ij.
Fic. N. V.
C. C. M. F. Spec. pro Decoct.

Alvus ſubducta fuit decocto prunorum dulcium cum foliis Sennæ. Odoretenus adhibitum Sal volatile Sylvii aromaticum, temporibus & nuchæ duabus per diem vicibus guttæ duæ balſami vit. HOFFM. fuerunt applicatæ, ſimulque in uſum vocatæ cucuphæ ex cephalicis paratæ. Tali methodo ſpatio ſex ſeptimanarum morbus hic radicitus fuit extinctus. Breviori via ſcio juvenem ſedecim annorum gutta ſerena curatum, cum enim hic per quatuor menſes cæcus ſediſſet & alternis diebus pillulis cephalicis vexatum ſe vidiſſet, absque ſperato tamen ſucceſſu, ſuaſu cujusdam agnati vomitorium ſumſit, quod ipſi operatione peracta viſum reſtauravit. Hujus exoptatiſſimi auxilii modus facile concipere licet, motus enim humorum lentus huic juveni ſtaſin in retina effecerat, vomitorium autem motum humorum excitaverat auctiorem itemque vaſorum minimorum conſtrictionem fortiorem, flexilitas & mollities vaſorum minimorum ætati juvenili propria autem admittebat totius ſtaſeos expeditionem. In ætate virili & ſenili itaque vix talis effectus ſperari

 poteſt,

poteſt, tamen ubi omnia defecerint auxilia in uſum vomitorium vocari licet.

§. XVI.

Cataracta eſt viſus abolitio dependens ab opacatione humoris cryſtallini. Hinc quoque per pupillam aliquid præternaturale obſervatur, quod variis coloribus differt, modo enim griſeum, modo album nubium, modo argenteum modo vitreum & ultimo fuſcum exhibet. Eſtque cataracta vel incipiens vel confirmata vel matura vel non matura. Diſtinguitur quoque a gutta ſerena quod diem a nocte & lumen a tenebris diſcernere queant. Obſcurationem hanc efficiunt cruditates humoribus noſtris mixtæ & in humore cryſtallino ſtagnantes. Cruditates oriuntur ab alimentis nimiis, viſcidis, acidis, muriaticis, fumo induratis & uſu ceparum nimio, item a potu vel nimio vel deficiente, & obſtructione viſcerum. Staſin inducunt aer frigidior & ventoſus, motus nimius & deficiens, aſpectus rerum lucidarum diuturnior, vigiliæ excedentes, ſomnus nimius, triſtitia, lacrymæ crebriores, ophtalmiæ frequentiores, ſternutationes vehementiores.

§. XVII.

Internam admittit curam non niſi cataracta incipiens, eaque conſiſtit in reſolutione & evacuatione humorum crudiorum, ſtaſeosque expeditione. Reſolvunt & evacuant Sal mirabile GLAVBERI, Cremor tartari cum Rhabarbaro, & pulveres purgantes ex Rhabarbaro, itemque Tinctura antimonii cum Eſſ. lignorum. Staſin expediunt aperientia, mixtura ex arc. tart. Elix. Cephal. WEDEL. TRr. mart. cid. aa. ʒj. cum ſpir.

Sal.

Sal. ammon. aniſ. g. xl. Elixir. acid. DIPPEL. Eterne cucuphæ ex cephalicis & nervinis proſunt. Sequenti optime ordine talis inſtitui poteſt cura. Primo die adultus mane in potu thee ſumit xxx. gutt, Elix. acidi DIPPEL. Hor. II. pomerid. propinatur Mxra ex arcano tartari & reliquis modo recenſitis ad g. L. veſperi Hor 9. utitur gutt. xxx. TR. antim. veſperi ſumitur ſcrup. j. pulveris ex cremore tartari & Rhabarb. aa. Quarto die ſumuntur mane ʒvj. Salis mirabil. GLAVBERI. Quinto & ſexto die continuatur ut primo & ſecundo, ſeptimo ut tertio, octavo ut quarto & ſic porro. Interdum etiam loco Elixir. acidi DIPPEL. mane in uſum vocari poteſt Naphta Chymica Vitrioli ad g. x. Veſicatoria quoque non ſunt de nihilo. In plethoricis etiam neceſſaria eſt Venæſectio. Potus Vini boni moderatus maxime prodeſt. In infantibus ob ſenſile genus nervoſum non omnia qualia adultis applicari poſſunt remedia locum inveniunt. Proſtant autem alia quæ illis ſatisfaciunt, ſic ſcio infantem quinque menſium curatum a cataracta incipiente per pulverem qui ſubſidet in mixtura aperitiva ex arcano tartari Tinct. martis cidon. & Eſſ. trifol. fibr. aa. ad ſcrupulum ſemis tribus per diem vicibus propinatum & ſemper quarto die pulvere ex Rhabarbaro & Reſina Gialappæ purgatum.

§. XVIII.

Cataracta conſumnata quidem remediis pharmaceuticis curari nequit, ſed ſi recuperandæ ſalutis ſpes adhuc adeſt, iſta mannuum operatione quidem fieri debet, remediis autem pharmaceuticis neglectis raro

expectatum ad finem perduci poteſt. Haud ergo mirandum quod tam multi ſolatio deſtituantur ex operatione exoptato, absque enim diſcrimine qualis ſit cataracta, qualis ægrotus, quale tempus, operatio ſuſcipitur, remedia admodum neceſſaria pharmacevtica negliguntur, immo decens nequidem diæta præſcribitur. Cataracta debet eſſe matura, reliquæque oculi partes adhuc ſint integræ, quod cognoſcitur ſi oculus affectus eandem habet magnitudinem ac ſanus, & pupilla prævia oculi frictione & directione verſus lucem ſeſe contrahat, id quod iridis ſtatum indicat naturalem. Ægrotus nullo alio morbo laboret, ſed morbus præſens antequam operatio ſuſcipiatur tollendus. Dies operationis ſit ſerenus ſiccus & temperatus. Ante & poſt operationem remedia inflammationi contraria adhibenda. Quinque vel ſex quæ operationem præcedunt dies tractetur cibo tenui & potu diluto, laxetur Sale mirabili, pulveres antiſpasmodici propinentur. Die operationis mane Venæſectio inſtituatur, operatione peracta ægrotus in loco tenebroſo per duodecim dies ſpleniis tectis oculis ſedeat & dormiat capite erecto. Suadetur hoc utplurimum eam ob rationem, quia alias oculo per radios lucis irritato humor cryſtallinus depreſſus iterum aſcendit, hinc ii qui artificioſe ita humorem cryſtallinum ſciunt deprimere, ut illum primum perpendiculariter ad fundum oculi premant, dein verſione aliqua acu facta iſtum horizontaliter infra humorem vitreum ducant, putant hanc odioſam quietem & luminis privationem ſuperfluam eſſe, eapropter ut eo majorem dexteritatis gloriam reportent, ſtatim cæ-

cos eorum habitu lumine iterum gaudentes publice dimittunt, inde venit, ut vix unus inter centum se visu restitutum gloriari possit. Adsunt enim in oculo quam subtilissimæ & sensiles partes, quæ intactæ acu relinqui nequeunt, sequuntur exinde ex constrictione fibrarum per operationem dissectarum & disruptarum, & ob extravasationem humorum, dolores, inflammationes & suppurationes, quibus mediantibus etiam humor vitreus opacatur, hæc omnia augentur, si radiis lucis in oculos ingressus concedatur, major enim ob hanc irritationem sequitur fluidorum in oculis motus, hæcce itaque irritatio sollicite evitanda, ægrotus insuper quinque dies post operationem esu carnium abstineat, victu tenui & potu diluto utatur. Die operationis hor. III. pom. & nona vespertina sumat scrupulum unum pulveris antispasmodici. Sequente post operationem die mane Sal mirabile ad ℥ij. in potu thee hauriat. Tertio die mane Elix. acid. DIPPEL. in potu thee sumat, hora IX. matut. scrupul unum pulveris temperantis WEDELII hora III. pomerid. g. XL. mixtur. ex arcano tartari Tinct. mart. cid. Elix. cephal. WEDEL. aa. Spir. Sal. amm. anis. g. xxx. Hora IX. vespert. scrupulum unum Cremoris tartari, & sic sequentibus continuetur diebus, potest quoque interdum loco Elix. acidi DIPPEL. uti gutt. x. Naphtæ Chym. Vitrioli. Doloribus nimis urgentibus obviam itur vesicatoriis in duobus brachiis applicatis. Pediluvia per breve tempus in usum vocata quoque de nihilo sunt. Videt exinde benevolus Lector, quam multa tam gravi in negotio negligantur.

§. XIX.

§. XIX.

Glaucoma eſt ea viſus abolitio plenaria quæ dependet ab humore cryſtallino opacato & obſtructa retina. Eſt ergo morbus compoſitus ex cataracta & gutta ſerena. Cauſas itaque agnoſcit easdem quæ §. 14. & 16. fuerunt adductæ. Nec minimum luminis ſenſum percipiunt, & humor cryſtallinus opacatus in oculo obſervatur. Primario cura guttæ ſerenæ §. 15. eſt ſuſcipienda, qua mediante ſi luminis aliquali ſenſu gaudeant, cura cataractæ §. 17. præ omnibus tentanda, ſi hæc non ſuccedit operatio cautelis tamen §. 18. adhibitis concedi poteſt. Si autem gutta ſerena tolli non poteſt, operatio cataractæ fruſtanea eſt & nil niſi dolores inſignes & incommoda ægroto gignit graviora.

§. XX.

Suffuſio eſt talis viſus imminutio vel abolitio, quæ dependet ab opacatione humoris aquei, ante pupillam aliquid præternaturale cernitur. Cauſas easdem agnoſcit quas cataracta in §. 16. habet, eadem quoque inde cura §. 17. ſuſcipere poteſt. Inſuper ophtalmia inconcinne tractata eandem efficere valet. Sic notus eſt ſenex 60. annorum qui ophtalmia correptus externis refrigerantibus & roborantibus nimium tractatus fuerat & cum puſtulæ circa tunicam corneam orirentur, quarum verſus enteriora ruptio fieri non potuerat, ob tunicam per refrigerantia & roborantia nimis induratam, ruptura verſus interiora facta eſt, & humor aqueus pure repletus exiſtebat. Medicus vocatus ſtatim duobus in brachiis veſicatoria applicari juſſit, & primo die mane jejuno ventriculo (quod ſemper cum

uſu

uſuElix. acidi DIPPEL.obſervandum) propinavit unciam ſemis potiunculæ ſequentis ℞. Ocul. cancr. ppt. ʒj. Aquæ Euphraſ. ℥j. miſc. Add. Elix. acid. DIPP. ʒij. Effervescentia ceſſante add. Aqu. ceraſ. nigr. Roſar. aa. ℥iß. M. D. in Vitr. Hora IX. matut. dedit ſcrupulum unum pulveris temper. WED. Hora III. pomed. haurire juſſit g. xxx. Tinctur. bez. WED. cum Eſſ. lignor aa. Hora IX. veſpert. ſcrupulum unum pulveris ex Rhabarbaro & cremore tartari aa, propinavit. Secundo die dedit ʒvj. Salis mirabil. GLAVB. Tertio die continuavit ut primo, quarto mane adhibuit loco potiunculæ g. x. Naphtæ vitrioli, de reliquo autem idem quod primo propinavit die, quinto die Sal mirabile iterum in uſum vocavit, ſexto ut primo continuavit, ſeptimo ut quarto & ſic porro, ſic ſpatio 14. dierum humor aqueus antea opacus naturali iterum gaudebat pelluciditate. Quodſi autem interna hæc cura ſucceſſum talem forſan exhibere nequeat, ad operationem quidem refugiendum, ubi nempe in inferiori corneæ parte inciſione horizontaliter facta præternaturaliter opacatum eximitur, oculus ſpleniis albumine ovorum conquaſſato humectatis ligatur, ut iterum cornea coaleſcat, & humor aqueus reſtituatur, interim tamen interna temperantia & blande reſolventia non negligenda immo Venæſectio ad inflammationem arcendam maxime neceſſaria eſt.

§. XXI.

Ophtalmia eſt inflammatio tunicæ albugineæ a ſtaſi ſanguinis in extremitatibus arteriolarum facta. Dividitur in veram & notham, vera lacrymas habet conjunctas, notha illis caret, hinc & ſicca audit. Ve-

ra iterum dividitur in ſanguineam & ſeroſam. Sanguinea eſt vel mitior vel gravior vel ſumma. Mitior initium inflammationis tantum habet, leviora adſunt ſymtomata & cito tranſit. Gravior calorem, ruborem, tumorem, dolorem & lacrymas copioſas exhibet, lucida quam maxime moleſta ſunt, ex quo concludimus retinam ſimul eſſe affectam. In ſumma palpebræ ſimul ſunt affectæ, quæ non raro invertuntur, albuginea tunica ita tumet, ut ultra pupillam emineat & foveam quaſi formet. Hæc ſuppurationem oculorum centralem quoque infert, quod & in graviori non rite tractata ſæpius accidit, ad minimum puſtulas circa corneam profert, quæ ruptæ evacuationem humoris aquei admittunt, quod ſubſidentiam corneæ & viſus imminutionem quandoque etiam plenariam ejus abolitionem inducit. Seroſa ophtalmia lacrymas copioſas exſtillat & quidem ſine vel cum ardore. Ultimo ophtalmiam quoque habemus periodicam, quæ nempe per intervalla ſæpius redire ſolet.

§. XXII.

Obſtructionem talem in oculis efficit ſanguis ſpiſſior & acris uti & criſpatura fibrillarum. Sanguis talis evadit vel ob quantitatem ejus nimiam, vel ob defectum ſeri blandi, vel ob frigus, itemque ob cruditates ipſi commixtas. Criſpatura oritur a ſanguine contento acri bilioſo, a lacrymis acribus & pungentibus. Occaſionem præbent aer nimis calidus, frigidus, ventoſus, pulverulentus, exhalationibus acribus repletus, fumus acris. Cibi acres ſalſi, fumo indurati, aromatici, flatulenta aſſumta, ceparum nimius uſus, vini generoſi immodicus

modicus usus, uti & excessus in potu cerevisiæ dilutæ. Motus nimius, vigiliæ excedentes, mæror, tristitia, ira, venus immodica, secretiones & excretiones imminutæ, lacrymæ immodicæ. Invitant eandem febres, variolæ, morbilli, tussis, coryza, dolores capitis, solidorum minimorum in oculos illapsus, nimius splendor ignis, Solis, nivis, percussio & vulnus. Ophtalmia periodica pro fonte agnoscit obstructionem viscerum ac scorbutum.

§. XXIII.

Finis optimus talis inflammationis est discussio, si hæc non succedit abit in suppurationem, hæcque vel existit profundior, quam facile sequitur gangræna & sphacelus, vel levior ubi duæ vel plures pustulæ circa corneam oriuntur, ubi tentanda est resolutio, alias rumpunt & vel evacuationem humoris aquei efficiunt, vel suffusionem causant. Aliquando & talis inflammatio in scirrhulos abit, qui haud raro originem excrescentiæ cujusdam in oculo præbent. Cura ophtalmiæ exposcit obstructionis remotionem, quod fit, si sanguis spissior & acris resolvitur & temperatur, serum deficiens restituitur, serum acre temperatur, crispatura autem fibrarum tollitur. Huic scopo inserviunt temperantia, blande resolventia & evacuantia. Hæcce vero remedia quam maxime pro diversitate ætatis & subjectorum, quæ a tali malo correpta, differunt. Infans enim infra duos annos vix alia tolerat medicamenta, quam pulverem ex Rhabarbaro & pulv. bez. WED. maj. aa. ad scrupulum semis tribus per diem vicibus propinandum & semper quarto die laxans ex syrupo Rhabarba-

ri interponendum, qua tamen methodo in infantibus exoptatiſſimos experimur ſucceſſus. Infantes ſecundum annum transgreſſi tractandi pulvere ex Rhabarb. & Cremore tartari aa. qui ad ſcrupulum unum hor. III. pom. & IX. veſpert. propinari poteſt, hora VII. matut. g. x. Tinct. antim. cum anima Rhabarb. aa. exhibeantur. Die quarto purgentur pulvere ex Rhabarbaro & Reſina Gialappæ. Juvenes autem & adulti inſigne & promtiſſimum ſolatium inveniunt in Elixirio acido DIPPELII, quod humores acres temperat & ſpiſſos reſolvit, utuntur hor. VII. mat. xxx. vel LX. guttis. Hora III. pomer. ſumunt ſcrupulum unum pulveris ex Rhab. & Crem. tart. aa. Hor. IX. veſpert. ſumunt gutt. xxx. Mxr. ex Tinct. antim. p. II. & liqu.. CC. ſuccin. p. I. Die quarto Salis mirab. GLAVB. ℥j. ſumenda. Evacuationi quoque inſerviunt in plethora Venæſectio & ſcarificatio itemque veſicatoria, quæ talibus in affectibus inſigniter juvant. Vbi de ſcarificatione ſermo eſt, non intelligitur iſta horrenda quæ in tunica albuginea fit per excutiam ſcarificatio, ſed ordinaria quæ in brachiis dorſo & pedibus a chirurgis peragitur. Ea enim quæ per excutiam fit, affluxum ſanguinis inſigniter verſus oculum excitat, oculumque nimis irritat, quod omne in inflammatione nobiliſſimæ & adeo ſenſilis partis ſollicite vitandum. In ophtalmia periodica inſigniter inſervit Elixir. acid. DIPPEL. tam ad curationem quam præſervationem, in curatione facto per octo dies uſu Elix. acidi DIPPELII & reliquorum laudatorum remediorum, per ſequentes octo dies mane ſumitur uncia ſemis Salis mirabilis GLAVBERI. Ad præſervandum hoc malum

lum sufficit, si Elixir. acid. duabus per septimanam vicibus sumatur reliquis autem diebus utatur Mixt. ex arcano tartari, anima Rhabarb. & Tinct. mart. cid. aa. ʒij. spir. Sal ammon. anis. g. XL. Singulisque mensibus uncia una Sal. mir. purgetur. In diæta omnia ista, quæ §. 22. inter causas ophthalmiæ fuerunt relata sollicite vitanda. Serum blandum deficiens optime restituit vini Rhenani boni moderatus usus, quo simul nervi roborantur. Fibrillarum in oculis crispaturam removere intendunt per externa, quæ tamen maximo cum salis grano in usum vocanda. Prostant enim multa diversis oculorum affectibus maxime inservientia, quæ vero absque discrimine adhibita gravissimam inducunt noxam. Modo enim sunt resolventia & discutientia, modo refrigerantia & inspissantia; si itaque refrigerantia adhibentur ubi requirebantur resolventia & vice versa, gravior infertur noxa. Sic scio juvenem ophtalmia a spissitudine sanguinis orta laborantem per mucilaginem seminis cidoniorum cum aqua Euphrasiæ dilutam tractatum,qui fere visum ex stasi graviori ortam perdidisset. Medicus ad omnia attentus & in dijudicando effectu medicamentorum certus statim videbit an prosit vel noceat. Præsentissimum tanquam remedium externum laudant cremorem lactis recentem impositum, hac tamen cum cautela ut relicto quadrantis horæ spatio iterum removeatur, oculus aqua rosarum purgetur & novus cremor recens imponatur. Rarissime vero pinguedines in usum vocandæ, earum quippe illinitio noxiam quam maxime exhibet oculi irritationem, perspirationem simulque in oculis adeo necessariam prohibet.

hibet. Optimum externum eſt ligatura ſpleniis oculi, ut aeris acceſſus denegetur. Si puſtulæ ortæ ruptæ verſus exteriora, cornea conſolidanda ſequenti collyrio ℞. Album ovor. n. j. Aqu. roſ. unc. ſem. Sachar. Saturni in Aqu. Euphr. ſoluti ſcr. j. conquaſſ. In variolis ſtaſis & inflammatio in oculis avertitur halitu repetito Cubebarum & Caryophillorum. Illinitione cum lacte humano croco orientali & camphoræ ſuperfuſo.

§. XXIV.

Ungvis pannus & pterichium quidem per ſectionem aut minimum per excutiam auferri conſuevit, dolores autem inſignes quos excutia excitat, vix tolerandi. Hinc frequentioribus ſalinis purgantibus & M. S. depurantibus inſiſtendum & externe aqua ophtalmica ex calce viva parata in uſum vocari poteſt, quæ remedia quoque requiruntur, licet operatio fuerit inſtituta. In nyctalopia, myopia, presbytia nil juvat, quia utplurimum malum inveteratum eſt, ſed inſtrumentis opticis ſufficientem viſum promovere debent, hinc riſum adſtantes tenere non poterant, ubi quis myopia laborans excutiæ cruciatum paſſus videns adibat cœcus abibat. Strabiſmum mediante operatione curare conantur, ubi prævia ſectione muſculi elongati & conſtricti, illum ſtrictiorem hunc relaxatum reddere volunt. Sed quis in hac tam ſenſili & nobili parte ob hanc levem faciei deturpationem hanc operationem admittet. Fiſtula lacrymalis quidem operationem expoſcit chirurgicam ſepoſitis autem & neglectis remediis internis laxantibus & M. S. depurantibus effectus deſideratus obtineri nequit.

S. D. G.

PLVRIMVM REVERENDI, EXIMII CLARISSIMI AC DOCTISSIMI DOMINI AVVNCVLI

JOSEPH. WILLHELME CAPPIVS

INSIGN. ECCLES. COLLEG. AD B M. V. CANONICE CAPITVLARIS AC SVBSENIOR.

REMBERTE CHRISTIANE CAPPIVS

INSIGNIS ECCLES. COLLEG. AD S. SEVERVM CANONICE CAPITVLARIS ET SENIOR.

BENEFACTORES MEI TOTO AETATIS TEMPORE VENERANDI,

Cum, qui non magni facit Benefactoris dexteram, haud illâ porro frui mereatur, & qui bene de se meriti abjicit memoriam, hominum meritô oblivionem incurrat, imò è hominum censu pene veniat eliminandus, delicti hujus verè gravissimi quis me reum non judicaret, ubi, quæ ex beneficentissimis manibus vestris in me fluxêre beneficia, animo non recolerem gratissimo. Novi etenim Plurimùm Reverendi Domini, & quàm optimè novi, quòd gratiæ, quibus me, quo tempore in perantiqua hujate Universitate tanquam in florentissimo litterarum athenæco Artibus liberalibus Philosophiæ & Medicinæ navavi operam, fovistis ac adjuvistis, mediocre nil habeant, sed in Vobis & à Vobis sint Omnia; Gratiis itàque istis debentur grates, quâ verò viâ, quâ ratione & modo condignè his vestris gratiis à me satis fieri possit nullibi conspicio: illud occurrit unicum; Sed impar à longè, ut, non quod debeo, sed quod possum, præstare studeam, & dum non Valeo remunerando, animo saltem gratissimo beneficia vestra ubertim in me collata illustrem prædicando & hoc est quod possum, & quod præstabo in æternum, magnitudinem vestrorum in me meritorum nullâ temporis vetustate obliterandam non solùm quoad vixero ubique locorum palam deprædicabo, Sed & è cineribus meis grates dabo & gratus exclamabo:

Vobis perpetuas & in Urna debeo grates,
En grati cineres, ossaque grata manent.
Vivite felices & Vivite Nestoris annos
Vivite in æternum: mens ita grata vovet.

Ita precatur ex animo gratissimus cognatus

JOANNES FRANCISCVS CHRISTIANVS FINCK.

*** *** ***

Finck vinces, depone metum, depone timorem,
Audaces fortuna juvat timidòsque repellit.
Fallor ego: metus omnis abeſt, timor exulat omnis:
Quotquot agant contra, Finck ſufficit omnibus unus.
Finck venit, vidit, Finck tela hoſtilia Vicit.
Finck, quia viciſti, tibi docta trophæa parantur.
Doctor eris, quæ plena dabit ſat buccina laudis?
Doctor eris, quàm grande decus! quæ gloria genti
Genti Weſtphalicæ! Si palleat invidus Orbis
Weſtphala terra tibi Francus modo plaudit Eous
Plaudit & Atlethæ cui jam fortuna peracta
Eſt ſua; Finck tibi fauſta polus det ſæcula, vive.

Ita Nobiliſſimo ac Doctiſſimo Dno Neo-Doctori gratulabundus accinere voluit

F. F. W. O. F. F. E. S. P. A.

Weſtphala te genuit, poſthinc dimiſit ad urbem
Geranam noſtram, quâ medicina fuit
Fincke tuum ſtudium, quo dantur laude peracto
In cathedra noſtra præmia digna tibi.
His Franciſce redi, famæ & virtutis avare
Vive, vale mirè, creſce, vigeſce, vire!

Hiſce paucis gratulabundus adſtat Servus devinctiſſimus

J. G. H. S. O. C. a. S. S.

